

**NECMETTİN
BATIREL
PARA**

necmettin.batirel@tg.com.tr

@necbatirel

www.necmettinbatirel.org

Bedel ödedik!

TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru temmuzda 62,90 ile Mart 2021'den bu yana en yüksek seviyeye çıktı. ÜFE bazlı reel efektif döviz kuru temmuzda 94,69'a yükseldi. Merkez Bankası, Türk lirasının aşırı değerlenmesini, döviz fiyatının aşırı ucuzlamasını istemiyor. Türk lirasının "aşırı değerlendirilip değerlendirilmediği", "TÜFE Bazlı 2003=100 Reel Efektif Döviz Kuru Endeksi"nden izleniyor. Bu endeks Türkiye'nin TÜFE değişimi ile ekonomik ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerin TÜFE endeksleri harman edilerek düzenleniyor. 2003 yılında kabul edilen sisteme göre döviz kuru endeksi eğer 100'ün üzerine çıkmış ise, Türk lirası değerlendirilmiş, döviz ucuzlamış demektir. Şu anda efektif kur 62,90 ile 100 puanın 37,10 puan altında. 2013 Ocak ayında kur 120,1'e yükselmişti. 11 yıldan bu yana yaklaşık %100'e yakın değer kaybetmiş. Rakamlar TL'de aşırı değerlendirilme yok diyor. Dolayısıyla bugün 33,50 TL'den işlem gören dolar aşırı ucuz değil. Doğru sonuca varmak için rakamları böyle okumak lazım.

Merkez Bankası ihracatçıyı korumak adına geçen hafta piyasadan 2,5 milyar dolar satın aldı. Almasıydı, dolar bugün 31 liraya inmişti. TİM Başkanı kurun 37 lira olmasını istiyor, o zaman tüm maliyetlerde özellikle akaryakıt fiyatlarında büyük artış yaşanır, şirketler bunu hemen fiyatlara yansıtır, enflasyon yeniden yükselişe geçer. Nedense bunu düşünmek istemiyorlar. Diğer taraftan Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet şartlarını ölçen **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, temmuz ayında 50,8 seviyesinde gerçekleşti. Biliyorsunuz 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracatta ve imalat artışında iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor. Endeks, ihracat ikliminin üst üste yedinci kez aylık bazda güçlendiğini gösterdi. Yani ihracatta ve imalatta problem yok. Şu anda estirilmeye çalışılan negatif hava tamamen anlamsız.

Merkez Bankası yılın üçüncü Enflasyon Raporunda yıl sonu enflasyon tahmininde değişikliğe gitmedi. İkinci çeyrekte enflasyon gerçekleşmelerinin tahmin patikası ile uyumlu olduğu için 2024 sonu için TÜFE %38 olacak, 2025 yılında %14'e inecek 2026'da yüzde 9 ile tek haneye düşecek dedi. Böylece verdiği hedeflerin arkasında durarak kendisine ne kadar güvendiğini gösterdi. Aynı yaklaşım iş dünyasından da gelirse, sonuca çok daha kolay ulaşılır. Güçlü lira, gerileyen enerji fiyatları ve yavaşlayan ekonomi nedeniyle aşağı yönlü riskler artıyor. Fırlı gerçekleşme Merkez Bankası tahmin aralığı alt bandına yakın olabilir. Faiz indirimi konusunda net mesaj verilmedi. Bank of America, Merkez Bankasının politika faizini aralıkta indireceği görüşünde. Citibank ise kasım ayına kadar faizlerin %50 düzeyinde tutulacağını tahmin ediyor. Stratejist Timothy Ash, "TCMB gelişmekte olan ülkeler arasında en güvenilir merkez bankalarından biri" dedi. Bankanın bilançosu ve döviz pozisyonundaki iyileşmeler beklenenden daha hızlı oluyor. Yüzde 40 altı bir enflasyona gitme konusunda kararlı duruş sergilediği için buraya ulaşmak mümkün. Faiz seviyesi korunur ve kur artışı olmazsa, bu hedef gerçekleşir. Tabii ki bunun bedelini bazı kesimler öder ama unutmayın enflasyonun bedelini tüm Türkiye ödedi.

**ÜRETİM SON 16 AYIN
EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE**

Ekonomide bir kötü haber de sanayiden

■ TÜİK sanayide üretim istatistiklerini açıkladı. Sanayi üretiminde mayıs ayında başlayan daralma haziran ayında hızlanarak devam etti. Haziranda aylık bazda yüzde 2.1; yıllık bazda ise yüzde 4.7 oranında azaldı. Yıllık bazda sanayi üretiminde 16 ayın en büyük düşüşü yaşandı. Sanayideki daralmayla birlikte işsizliğin artması bekleniyor. Uzmanlara göre turizm sezonunun etkisiyle istihdam verileri iyi gözükse de bu durum sonbaharda yerini hızlı bir bozulmaya bırakacak. S/4

Sanayi üretimi düşüyor işsizlik sayısı artacak

Sanayi üretiminde mayıs ayında başlayan daralma haziran ayında hızlanarak sürdü. TÜİK verilerine göre **sanayi** üretimi haziranda aylık bazda yüzde 2,1 oranında; yıllık bazda yüzde 4,7 oranında daraldı. Böylece yıllık bazda **sanayi** üretiminde 16 ayın en büyük düşüşü gerçekleşti. **Sanayideki** daralmayla birlikte işsizliğin artması bekleniyor. Uzmanlara göre turizm sezonunun etkisiyle istihdam verileri iyi gözükse de bu durum sonbaharda yerini hızlı bir bozulmaya bırakacak.

Sıklaşma sonucu iç pazarın daralmasına başlaması, ihracat pazarlarında henüz talebin istenilen seviyede canlanmaması, yani sıra artan finansman sorunlarıyla beraber **sanayi** üretimi daralmaya devam ediyor. Mayıs ayında başlayan daralma haziran ayında da hızlanarak devam etti. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), haziran ayına ilişkin **sanayi** üretim endeksi

verilerini açıkladı. **Sanayi** üretim endeksi, haziranda aylık bazda yüzde 2,1, yıllık bazda yüzde 4,7 azalış gösterdi. **Sanayinin** alt sektörleri incelendiğinde, haziranda madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi, geçen yılın aynı aya kıyasla yüzde 8,6, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 15,2 artarken, imalat

sanayi sektörü endeksi ise yüzde 6,9 azaldı. Arındırılmamış **sanayi** üretim endeksinde yıllık bazda yüzde 8,4 azalış oldu. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış **sanayi** üretimi, haziranda bir önceki aya kıyasla yüzde 2,1 azalış kaydetti. Söz konusu ayda **sanayinin** alt sektörleri incelendiğinde, madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi yüzde 1,8, elektrik,

gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 7,8 artarken, imalat **sanayi** sektörü endeksi yüzde 3,1 azaldı. **Sanayideki** daralmayla birlikte işsizliğin artması bekleniyor. Uzmanlara göre turizm sezonunun etkisiyle istihdam verileri iyi gözükse de bu durum sonbaharda yerini hızlı bir bozulmaya bırakacak. Analist Ali Cenk Gözen konu-

ya ilişkin yaptığı değerlendirmede "Depremin ardından son 16 ayın en kötü **sanayi** üretim verisi. Sermaye malından imalata, dayanıklı tüketimden yüksek teknolojiye her yerde düşüş var. Turizm sezonu olduğu için işgücü verileri bir süre daha sıkı gözükülebilir ama sonbaharla birlikte oranın da bozulduğunu göreceğiz" ifadelerini kullandı. -EKONOMİ SERVİSİ

İMALATTA İSTİHDAM ARTIŞ BEKLENTİSİ GERİLEDİ

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) temmuzda üst üste beşinci kez düşüşle, hazirandaki 47,9 düzeyinden temmuzda 47,2 düzeyine geriledi. Eşik değer olan 50,0'in üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre; haziran ayında 47,9 düzeyinde kaydedilen manşet PMI, temmuzda üst üste beşinci ay azalarak 47,2'ye geriledi ve sektörün faaliyet koşullarında belirgin bir yavaşlamaya işaret etti. Sektörün faaliyet koşullarında belirgin bir yavaşlamaya işaret eden verileri göre, yeni alınan siparişlerde, Kasım 2023 ile aynı oranda olmak üzere son 20 aylık dönem en sert düşüşü kaydedildi. Yeni siparişlerdeki yavaşlamayla birlikte istihdam seviyeleri de düşüş gösterdi. Çalışan sayısındaki düşüş, son 21 ayın en yüksek hızında ölçüldü. Personel yeterliliklerinin de üretim hacimlerini olumsuz etkilediği bildirildi. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye Sektörel PMI raporuna göre; takip edilen on sektörün tamamında yeni siparişler yavaşladı. Üretimde ise giyim ve deri ürünleri haricindeki tüm sektörlerde daralma yaşandı. Bu gelişmelerin sonucunda istihdam ve satın alma faaliyetleri de yaygın şekilde düşüş kaydetti. İmalatçılar talep koşullarındaki zayıflığa bağlı olarak girdi alımlarını azaltırken, sektörlerin çoğunluğunda girdi maliyetleri temmuzda daha hızlı artarak haziran ayındaki tabloyu tersine çevirdi.

REEL KESİMDE SİPARİŞ MİKTARINDA AZALMA

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) açıkladığı verilere göre Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) temmuzda eşik değerini altına geriledi. İmalat **sanayinde** faaliyet gösteren 1778 iş yerinin yanıtlarının ağırlıklılandırılıp toplulaştırılmasıyla elde edilen sonuçlara göre 2024 yılı Temmuz ayında mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA), bir önceki aya göre 1,8 puan azalarak 98,7 seviyesinde gerçekleşti. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayımla endeksleri incelendiğinde, mevcut mamul mal stoku, gelecek üç aydaki üretim hacmi ve gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, genel gidişat, sabit sermaye yatırım harcaması, mevcut toplam sipariş miktarı ve gelecek üç aydaki toplam istihdamla ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkiledi. Mevsimsellikten arındırılmamış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) bir önceki aya göre 2,5 puan azalarak 100,3 seviyesinde gerçekleşti. Son üç ayda yönelik değerlendirmelerde, iç piyasa sipariş miktarında azalış bildirenler lehine olan seyrin bir önceki aya göre güçlendiği görüldü. Üretim hacmi ve ihracat sipariş miktarında artış bildirenler lehine olan seyrin ise azalış bildirenler lehine döndüğü gözlemlendi.

'ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE DARALMANIN ETKİLERİNİ DAHA FAZLA GÖRECEĞİZ'

TÜİK'in açıkladığı **sanayi** üretim verilerini değerlendiren ekonomist daralmanın devam edeceğini belirtti. Finansal Piyasalar Uzmanı İris Cibre konuyla ilişkin sosyal medya hesabından yaptığı değerlendirmede "**Sanayi** üretim endeksi 100 üzerinde kalmaya devam ederek halen daralma bölgesine girmemele beraber sert geriliyor. Yavaşlama tüm sektörlere yayılmış değil. Fakat, önümüzdeki dönemde yavaşlamanın etkilerini daha fazla göreceğiz. Endeks yıllık yüzde 4,7 azaldı. En sert gerileme ise imalat sektörü, amali ve tüketim mallarında (dayanıklı/dayanaksız) gerçekleşti" dedi. Ekonomist Cem Çalkmaklı ise "**Sanayi** üretim endeksinde önceki aya göre yüzde -2,1 düşüş var. Nisandaki daralmanın sonra yüzde 1,8'lik sıçrayış yapmıştı. Bu ve diğer verilerdeki düzeltme soğumanın nisandaki gibi şiddetli olmadığını ima ediyor. Bu veri önemli. Soğumanın devam ettiğini gösterir nitelikte" paylaşımını yaptı. Ekonomist Bilin Neyaptı da X platformundan yaptığı değerlendirmede "**Sanayi** üretimi yıllık yüzde 4,7 daraldı. Yüksek teknoloji üretim ise yıllık yüzde 25 azaldı. Bu rakamlar gösterdiği, ekonomi yönetiminin başarısızlığının boyutu" ifadelerini kullandı.

TCMB BAŞKANI KARAHAN: EKONOMİDE YAVAŞLAMA BAŞLADI

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) yılın üçüncü enflasyon raporunu yayınladı. TCMB Başkanı Fatih Karahan'ın aktardığı sunumda enflasyon tahminleri pek değişmedi. Yüzde 38'lik 2024 yıl sonu, yüzde 14'lük 2025 yıl sonu ve yüzde 9'luk 2026 yıl sonu enflasyon tahmini aynı kaldı. Karahan "Dezenflasyon süreci öngördüğümüz şekilde başladı. Makro göstergeler bu süreçte yolumu ilerliyor. Yurt içi talep ikinci çeyrekte bu yana azalmakta. Talepteki dengelenmenin güçlenerek devam edeceğini öngörüyoruz. Cari açığa düşüş sürüyor. Bir önceki rapor döneminden bu yana değişmeyen tek unsur para politikasındaki kararlı duruşumuz. Sıkı para politikası duruşumuz sonucunda kredi büyümesindeki yavaşlama son dönemde belirginleşti" dedi. Ekonomide istenilen yavaşlamanın da mesajı verirken, Karahan "Üçüncü çeyreğe ilişkin önceki göstergeler için talepte normalleşmenin devamına işaret ediyor. Kart harcama- ları, beyaz eşya ve otomobil satışları için talepte yavaşlamayı teyit ediyor. Arz koşulları talepteki görünümle uyumlu. Üretimdeki azalışın **sanayi** üretim endeksinin ima ettiği kadar derin olmadığını öngörüyoruz. Çıktı açığının ikinci çeyrekte gerilediği tahmin ediyor. Çıktı açığının gerilemesinin üçüncü çeyrekte de devam edeceğini öngörüyoruz. Çıktı açığı, dezenflasyon sürecinin önemli bir bileşeni olacak."

ÇARKLAR YAVAŞLADI FATURA YİNE İŞÇİYE!

Ekonomide yaşanan kriz, siparişlerde gerilemeye yol açınca, sanayide çarklar yavaşladı. Fabrikalar durma noktasına gelince, yeni istihdamlara kapılar kapandı. Çalışan sayısında düşüş 21 ayın en yüksek hızına çıktı

Siparişlerde yavaşlama

TÜİK, sanayi üretimi haziran ayında aylık bazda yüzde 2,1 oranında; yıllık bazda yüzde 4,7 oranında daraldığını duyurdu. Böylece yıllık bazda sanayi üretiminde 16 ayın en büyük düşüşü gerçekleşti. **Istanbul Sanayi Odası**'nın ay başında açıkladığı rapora göre de haziran ayında 47,9 seviyesinde kaydedilen imalat sanayi endeksi temmuzda 47,2'ye gerileyerek üst üste beşinci ay eşik değerini altında gerçekleştirdi. Yeni siparişlerdeki yavaşlamayla da istihdamda düşüş baş gösterdi. Çalışan sayısındaki düşüş, son 21 ayın en yüksek hızında ölçüldü.

İşten çıkarma tetiklenecek

İMALAT sanayisinde çarkların yavaşlamasının önümüzdeki dönemde işçi çıkarmalarını tetikleyeceğinden korkuluyor. Konuyu değerlendiren ekonomist Dr. Barış Esen, "Ekonomideki yavaşlama ile sanayi üretimi düşerken önümüzdeki dönemde istihdamda sıkıntıların yaşanması muhtemel" açıklaması yaptı. Barış Esen, "Açıklanan Merkez Bankası'nın Enflasyon Raporu'nda bu konu şöyle yer alıyor: İmalat sanayi firmalarının geleceğe yönelik istihdam beklentilerinde düşüşe işaret etmektedir" ifadelerini kullandı.

Turpun büyüğü heybede

SANAYİDE daralmayı yorumlayan Prof. Dr. Ali Hakan Kara ise, sanayide daralmanın enflasyonda düşüş hamlelerine darbe vuracağını belirterek, "Sanayi üretimi 2. çeyrekte %3,9 daraldı. Bu programla büyümeye yavaşlamadan da enflasyon düşer diyenler bir adım öne çıksın" sözleriyle durumun vahametini ortaya koydu. TEPAV Makroekonomi Çalışmaları Program Direktörü Dr. Ali Çufadar da "Sanayi üretimi, haziran ayında çok düşmüş. Turpun büyüğü henüz heybede. Pespeşe kaç çeyrek daralacağız?" ifadelerini kullandı. **EKONOMİ, Sayfa 7**

Ekonomistlerden daralanan **sanayi** üretimi yorumu: Turpun büyüğü heybede

Ekonomisin can damarı **sanayi** sektöründe çarklar geri işliyor. Haziranda yıllık yüzde 4,7 daralanan **sanayi** üretiminde 16 ayın en büyük düşüşü yaşandı. Çalışan sayısında düşüş 21 ayın en yüksek hızına çıktı. Verileri yorumlayan ekonomistlerden "büyümeye" dikkat çekti.

SANAYİ üretiminde Mayıs ayında başlayan daralma Haziran ayında hızlanarak devam etti. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı **Sanayi** Üretim Endeksi Haziran ayı verilerine göre, aylık bazda yüzde 2,1 oranında gerileyen **sanayi** üretimi yıllık yüzde 4,7 azalarak 6 Şubat depremleri sonrası en sert daralma olarak kaydedildi. **Sanayinin** alt sektörleri incelendiğinde, haziranda madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi, geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 8,6, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 15,2 artarken, imalat **sanayi** sektörü endeksi ise yüzde 6,9 azaldı. Arındırılmamış **sanayi** üretim endeksinde yıllık bazda yüzde 8,4 azalış oldu.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış **sanayi** üretimi, haziranda bir önceki aya kıyasla yüzde 2,1 azalış kaydetti. Söz konusu ayda **sanayinin** alt sektörleri incelendiğinde, madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi yüzde 1,8, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 7,8 artarken, imalat **sanayi** sektörü endeksi yüzde 3,1 azaldı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ay başında açıkladığı Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinde de daralmaya işaret edilmişti. Buna göre, haziran ayında 47,9 seviyesinde kaydedilen endeks temmuzda 47,2'ye gerileyerek üst üste beşinci ay eşik değerini altında gerçekleştirdi. Yeni alınan siparişlerde, Kasım 2023 ile aynı oranda olmak üzere son 20 aylık dönemin en sert düşüşü kaydedildi. Yeni siparişlerdeki yavaşlamayla istihdam seviyeleri de düşüş gösterdi. Çalışan sayısındaki düşüş, son 21 ayın en yüksek hızında ölçüldü. Ayrıca girdi ve nihai ürün stok seviyelerinde de düşüş gözlemlendi. Toplam yeni siparişlerin yavaşlamasıyla firmalar temmuz ayında genel olarak üretimlerini azaltma yoluna gitti.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) önceki gün düzen-

Veriler soğumanın devam ettiğini gösteriyor

KOÇ ÜNİVERSİTESİ Öğretim Üyesi Dr. Cem Çakmaklı, sosyal medya hesabından hem **sanayi** üretim verilerini hem de dış ticaret endekslerini yorumlarken, soğumadaki farklılıklara işaret etti. **Sanayi** üretim verileri için, "**Sanayi** üretim endeksinde önceki aya göre yüzde -2,1 düşüş var. Nisandaki daraldıktan sonra yüzde 1,8'lik sıçrayış yapılmıştı. Bu ve diğer verilerdeki düzeltme

soğumanın nisandaki gibi şiddetli olmadığını ima ediyordu. Son verilen soğumanın devam ettiğini gösterir nitelikte" derken, dış ticaret verilerine de şu yorumu yaptı:

"Açıklanan bir diğer veri; dış ticaret miktar endeksleri. İthalat miktarında artış var. Üstelik alt başlıklara bakarsak artışın ana kalemleri yatırım ve aramalı. 'Soğuma aynı şiddette devam etmiyor'

derken bahsettiğim bu. **Sanayi** üretim endeksi yüzde 2,1 azalırken ithalat miktar endeksi neredeyse yüzde 4 artmış. İthalat tabii ki biraz öncü gösterge ama daha önce de bu şekilde idi. Soğuma her makroekonomik veride görülmüyor. Zaten bu yüzden de hesapladığım ekonomik durum ve finansal durum endeksleri çok önemli. Çünkü özet, damıtılmış, rafine bilgi veriyor."

lediği Enflasyon Raporu toplantısında, büyüme yönelik Başkan Fatih Karahan, "Dezenflasyon sürecinde büyümede bir miktar azalma yaşanabilir ama fiyat istikrarına ulaştığımızda büyümenin getirdiği refah artışının toplamı çok daha geniş kesimleri tarafından kalıcı olarak paylaşıldığını göreceğiz" demişti.

Ekonomistler, büyüme ramaklarını doğrudan etkileyen **sanayi** üretim verisinin ardından ortaya çıkan tabloyu değerlendirdi.

CHP'nin gölge kabinesinde, Hazine Ve Maliye Bakanlığı'ndan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı olan Yalçın Karatepe, imalat **sanayinde** durumun daha da vahim olduğunu belirterek "**Sanayi** üretimi haziran ayında yıllık bazda yüzde 4,7 azalmış. İmalat **sanayinde** durum daha da vahim: üretim yüzde 6,9 düşmüş. Uyguladıkları ekonomik programın kaçınılmaz sonucu; Ekonomi yavaşlıyor, işsizlik artacak ve borçlar katlanacak. Peki enflasyon? O, yüksek seyretmeye devam edecek" yorumu yaptı.

TCMB eski Başekonomisti Prof. Dr. Ali Hakan Kara da sosyal med-

ya hesabından "**Sanayi** üretimi 2. çeyrekte yüzde 3,9 daraldı. Bu programla 'Büyüme yavaşlamadan da enflasyon düşer' diyenler bir adım öne çıksın" dedi.

"Aslında ekonomide talebin çok gerilediğine dair bir izlenim yok, istihdam da henüz düşmedi fakat benim tahminim üretim tüketimden daha hızlı tepki veriyor, özellikle kredi faizleri üzerinden" diyen Prof. Dr. Ensar Yılmaz ise bunu da ithalatta da görüldüğünü vurgulayarak "Ara malı talebi düşüyor ama tüketim ithalata düşüyor" yorumunu yaptı.

TÜİK'in **sanayi** üretim verilerinin ardından sosyal medya hesabından TCMB'nin enflasyon raporundaki "**sanayi** sektöründe istihdam görünümü ve beklentisi" grafiğini paylaşan Dr. Barış Esen de, "Ekonomideki yavaşlama ile **sanayi** üretimi düşerken önümüzdeki dönemde bu tarafta istihdamda sıkıntılar yaşanması muhtemeldir" diyerek bu konunun TCMB'nin Enflasyon Raporu'nda şöyle yer aldığını anımsattı: "İmalat **sanayi** firmalarının geleceğe yönelik istihdam beklentilerinde dü-

şüşe işaret etmektedir. Temmuz ayı itibarıyla yeni iş ilanları geçen seneki seviyelerinin altında, toplam iş başvuru sayısı ise üzerindedir. Anket verileri, firmaların istihdam görünümünün çeyreklik bazda bozulma kaydedtiğini, gelecek üç ay içindeki istihdam beklentilerinin ise tarihsel ortalamasının altına gerilediğini göstermektedir."

TCMB'nin açıkladığı grafiğindeki büyüme yönelik, "Büyümede kötümserim; ama bu grafik daha başka şey söylüyor; çok keskin daralma... 2025'te ne kadar büyüme ima ettiğini yazan oldu mu? Peş peşe kaç çeyrek daralacağız? Böylesine düşük büyüme göze alırsa; enflasyon hedefleri de tutabilir" yorumu yapan Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Makroekonomi Çalışmaları Program Direktörü Dr. Ali Cufadar, **sanayi** rakamları için de şunları kaydetti:

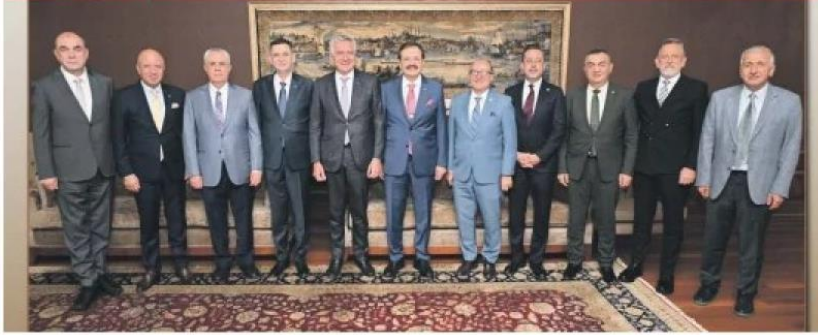
"**Sanayi** üretimi, haziranda çok düşmüş... Bayram etkisi vardır da... Turpun büyüğü henüz heybede... Yine de aklımızda olsun.."

■ Haber Merkezi

Türkiye

Haftanın Görünümü

"Şirketlere haksız ithamlar yapıyor"

TOBB bünyesindeki **Sanayi** odalarının başkanları Ankara'da bir araya geldi. Yapılan açıklamada uygulanan ekonomi programının desteklediği vurgulanırken, 3-4 aydır yerinde sayan KOBİ kredilerinin artırılması istendi. Ayrıca işletmeler üzerindeki prim yüklerinin azaltılması talep edilirken, başta sosyal medya hesapları olmak üzere, şirketlerin ödediği vergiler yönünden yıpratılmaması gerektiğine işaret edildi. Açıklamada "Özel sektör, Türkiye'nin büyümesi

için yatırıma, istihdama, ihracata devam ederken, bazı basın yayın organlarında ve sosyal medya hesaplarında şirketlere yönelik haksız ithamlar yapıldığı görülmektedir. Söz konusu şirketler kayıt dışına kaymadan, vergi mevzuatının hükümlerine uygun şekilde faaliyet göstermektedirler. Bu şirketlerin birçoğunda Yeminli Mali Müşavir ve Bağımsız Denetçi denetimleri de yapılmaktadır. Buna karşılık basında, vergi ve teşvik mevzuatını bilmeden, şirketlerin

her birinin özel durumlarını ve tabii oldukları düzenlemeleri, indirim ve istisnaları dikkate almadan yayımlanan haberler, kamuoyunu yanıltmakta ve **sanayi** işletmelerinin itibarlarını zedelemektedir. Ülkemize yatırım yapan, binlerce istihdam sağlayan, doğrudan ve dolaylı milyarlarca lira vergi ödeyen, döviz geliri sağlayan, katma değer yaratan şirketlerimize yönelik yapılan bu haksız yorumların art niyetli olduğunu değerlendiriyoruz" ifadeleri kullanıldı.

ISO TÜRKİYE İHRACAT İKLİMİ ENDEKSİ TEMMUZDA 50,8 OLDU
İstanbul Sanayi Odası (İSO)
Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, temmuzda eşik değer olan 50,0'nin üzerinde kaldı ve 50,8 olarak gerçekleşti. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, ihracat ikliminin üst üste yedinci kez aylık bazda güçlendiğine işaret etti. Haziran ayındaki 51,6 seviyesine göre gerileme kaydeden endeks, ihracat talebi

koşullarındaki iyileşmenin ocak ayından bu yana en düşük oranda gerçekleştiğini gösterdi. İhracat talebi koşullarında ılımlı iyileşme kaydedilirken, ABD, temmuz ayında da talebin iyileşmesinde belirleyici pazarlardan biri olmayı sürdürdü. BAE'de ekonomik büyüme Eylül 2021'den bu yana en düşük hızda olmasına rağmen temmuz ayında yine yüksek gerçekleşti. Avrupa'da ekonomik büyüme üçüncü çeyrek başında karmaşık bir görünüm sergilerken, Rusya'da ise üretimin

17 aydır ilk kez daraldığı haziran ayının ardından temmuzda yeniden büyüme gerçekleştiği görüldü.

ÖZEL OKULLARIN YARISI BOŞ KALDI

TOBB Türkiye Eğitim Meclis Başkan Yardımcısı Mirkan Aydın, velilerin satın alma gücünün zayıflaması nedeniyle, kapasitesi 3 milyon öğrenci olan özel okulların yarısının boş kaldığını söyledi. Türkiye'de 12 bin özel okul arasında yıllık eğitim fiyatı 1 milyonu

geçen okul sayısının 10 civarında olduğunu kaydeden Aydın, özellikle fiyat artış tavanlarının çok sayıda okulu mali yönden güç durumda bıraktığını bildirdi. Okul ücretindeki artışın yüzde 36,7 ve yüzde 56 ile sınırlandığı dönemde enflasyonun her iki yıl da yüzde 100'e yaklaştığını belirten Aydın, imkanı kısıtlı özel okulların küçülmeye gitmek zorunda kaldığına dikkat çekti. Eğitimin temel bir ihtiyaç olduğunu altını çizen Aydın, yüzde 10 olan KDV'nin yüzde 1'e indirilmesi gerektiğini aktardı. 50 bin lira maaş alan öğretmen için 45 bin lira vergi ve prim ödendiği belirtilen sektörde vergiden düşülen tutar, yıllık gelirin yüzde 10'uyla sınırlı.

ÇALIŞMA GÜN SAYISININ NORMALE DÖNMEŞİ, METAL İHRACATINI DESTEKLEDİ

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) tarafından hazırlanan Türkiye Metal **Sanayi** İhracat Endeksi (TR-METAL ENDEKSİ) Temmuz 2024 sonuçları; küresel ekonomik durgunluğa, siyasi ve jeopolitik belirsizliklere rağmen ihracatta önemli bir artış yaşandığını ortaya koydu. Temmuz ayında metal **Sanayi** ihracat miktar endeksi 115,2 puandan 138 puana yükselerek haziran ayına göre ciddi bir artış gösterdi. Aynı dönemde ihracat değer endeksi de 139,2 puandan 164,1 puana çıktı. Bakır, alüminyum ve demir çelik fiyatlarında yaşanan düşüşlere rağmen ihracat birim fiyatlarının

korunduğunun belirtildiği sonuçlara göre; ihracat ortalama birim fiyatları haziran ayında 4,52 dolar/kg iken temmuz ayında 4,44 dolar/kg olarak gerçekleşti. Temmuz ayında TR-METAL ENDEKS'teki miktar ve değer endekslerinde yaşanan artışın özellikle çalışma gün sayısının normalleşmesiyle yakından ilişkili olduğu açıklandı. Nisan ve Haziran aylarındaki düşüşlerin ardından, temmuz ayında bu etkinin ortadan kalkması endekslerin yükselişinde kilit rol oynadı. Ayrıca, haziran ayından sarkan sevkiyatlar da temmuz ihracat rakamlarını olumlu yönde etkiledi.

BÜTÜN ALKIŞLAR FİLENİN SULTANLARINA...

Filenin Sultanları, Olimpiyatlar'da tarih yazdı. A Milli Kadın Voleybol Takımımız, çekişmeli geçen çeyrek finalde Çin'i 3-2 yenerek, tarihinde ilk kez yarı final biletini aldı. Tokyo 2020'de çeyrek finalde Güney Kore'ye yenilerek turnuvaya veda eden Sultanlar, bu kez yarı finale yükselme coşkusunu gözyaşları içinde kutladı. Melissa Vargas, 42 sayıyla maçın en skorer ismi oldu. Sultanlar perşembe akşamı oynanan yarı final maçında İtalya'ya 3-0 yenilmesine rağmen bütün övgüleri hakettiler.

Büyük yangınlara maruz kalan işletmelerin yüzde 60'ı batıyor!

Sanayi tesislerinde çıkan yangınlar ülke ekonomilerini tehdit ederken işletmelerin büyük kısmı da batma riski ile karşı karşıya kalıyor. Türkiye'nin en büyük sanayi şirketlerinin listelendiği ISO 500'ün ilk 10'unda 2, tamamında 6 büyük sanayi şirketinin de bulunduğu kurumlara endüstriyel itfaiye hizmeti veren Falcon Genel Müdürü Anıl Yamaner, fabrika yangınları konusunda Türkiye'de farkındalığın artması gerektiğini söylüyor.

DÜNYA Ticaret Örgütü verilerine göre küresel ticaret hacmi 32 trilyon doların üzerinde. Dünyanın bir ucundan üretilen ürün, başka bir uca müşteri bulabiliyor. Türkiye de dünya ekonomisine entegre olmuş ülkelerden biri. 250 milyar doların üzerinde ihracatı ile dünyanın dört bir yamaına ürün satıyor. Bununla birlikte küresel ticaret ağı her geçen gün büyürken, şirketler herhangi bir sıkıntı anında tedarikçi bulmakta çok zorluk çekmiyorlar. Herhangi nedenle tedarik zincirinin dışında kalmak ise şirketler için dönülmez olumsuz sonuçlar doğurabiliyor.

Küresel tedarik zincirini pandemi, savaş ve siyasal olaylar dışında dünyada en çok kesintiye uğratan olay ise endüstriyel yangınlar. 2023 yılında yaklaşık 4 bin endüstriyel yangın kaynaklı tedarik zinciri kesintisi meydana gelirken, kimya, teknoloji ve otomotiv sanayi en çok etkilenen sektör oldu.

Falcon Genel Müdürü Anıl Yamaner, fabrika yangın ve patlamaların doğrudan ekonomik hasarlara yol açmasının yanı sıra, iş kesintisi ve itibar kayıplarını gibi diğer dolaylı kayıpları da neden olduğunu söylüyor. Yamaner "Avrupa'da endüstriyel yangınlar yılda ortalama 5 milyar avruluk ekonomik kayba neden oluyor. Türkiye'de ise yer yer yaklaşık 1500 endüstriyel yangın oluyor. Bunların bina, ekipman ve kaybi yıllık 250 milyon avro'nun üzerinde. Bu hasar hesabına, itibar kayıpları ve müşteri kaybı bedelleri dahil değil" dedi.

YANGINLAR ŞİRKETLERİ BATIRABİLİR

Endüstriyel yangınlar konusunda Türkiye'de yeterince farkındalık oluşmadığını ifade eden Yamaner, "Özellikle hidrokarbon malzemeleri taşıyan, işleyen ve depolayan kimya endüstrileri yangın ve patlama riski ve yangının neden olduğu çeşitli hasarlar açısınan potansiyel olarak risk altında.

Bu yangınlar insan ölümlerine, ciddi yaralanmalara, ekipman hasarından kaynaklanan mali kayıplara ve üretim faaliyetinin aksamasına, iş kaybına ve bazen çevreye onarılmaz zararlara neden olabilir. Ayrıca sigorta primleri gibi diğer maliyetler de artmakta. Bu nedenle, özellikle kimya, petrol ve doğal gaz endüstrilerinde tehlike faktörlerinin ve bunları kontrol etme yollarının belirlenmesi çok önemli. Petrol ve gaz endüstrilerindeki şirketler sermaye maliyetinin yüzde 15 ila yüzde 30'unu bu nedenle güvenli ve kirliliğin önlenmesine harcamakta" diye konuştu.

TÜRK SANAYİSİNİ KORUMAK ZORUNDAYIZ!

Yangın felaketiyle karşılaşan şirketinin yüzde 60'ını iflasa sürüklediğini ifade eden Yamaner Avrupa Birliği'ndeki tüm yangınların yüzde 6.2'sinin konut dışı endüstriyel yangınlar olduğuna dikkat çekerek "Türkiye bölgesinin en büyük üretim merkezlerinden ve yüz milyarlarca dolarlık ihracatı var. Dev sanayi şirketlerimiz var. Bunlar ülkemizin lokomotifleri. Bu şirketleri her türlü risklerden korumalıyız. Son yıllarda dünyada yangınlardan sonra batar şirket haberlerini sıkça okumaya başladık. Bu nedenle en büyük risklerden biri olan yangına karşı sanayi tesislerimizi koruma altına almalıyız." diye konuştu.

ISO 500'DEKİ ŞİRKETLER ENDÜSTRİYEL İTFAİYE HİZMETİ ALMALI

Her yangının uzmanlığının farklı olduğunu, türüne özgü bilgi ve beceri gerektiğini ifade eden Yamaner "Farklı yangınlarla mücadele edebilmek için farklı uzmanlıklara sahip ekiplerin olması ve gerektiğinde koordineli bir şekilde çalışabilmeleri önemlidir. Orman yangınları, geniş alanları kapsayan ve hızlı yayılan yangınlardır. Bu tür yangınlarda mücadelede, arazide ilerleyebilen ve hava araçları ile koordineli çalışabilen özel ekipmanlar ve taktikler gerekli. Konut yangınlarında insanların tahliyesini sağlamak ve yangının yayılmasını önlemek öncelikli önem taşır. Belediyeler bu alanda eğitimli ve tecrübeli ekiplere sahiptir. Endüstriyel yangınlar ise fabrikalar, üretim tesisleri ve kimyasal tesisler gibi yapılarda meydana gelen yangınlardır. Bu tür yangınlarda, yangına neden olan maddeyi ve üretim prosesini göz önünde bulundurmak ve tehlikeli kimyasallara karşı gerekli önlemleri almak gerekir. Amaç olabildiğince hızlı bir şekilde üretime devam etmeyi sağlamaktır" dedi. (YHM)

Anıl Yamaner

BOSS

Ekonomiye **İSO** 500 morali

Gaziantep, ekonominin süper ligi olarak değerlendirilen **İSO 500** listesindeki firma sayısını bir önceki yıla göre 28'den 29'a çıkarttı. Gaziantep **OSB** Başkanı Şimşek, "**İSO 500** içerisinde en fazla firmaya sahip iller arasında Gaziantep'in 5. sırada yer alması da büyük başarı" dedi.

GAZİANTEP GÜNDEMİ

GAZİANTEP'İN deprem başta olmak üzere birçok olumsuzluk ve dezavantaja rağmen **İSO 500**'deki başarısını artırdı. İş dünyası bu araştırma sonucuyla moral buldu. **OSB** Başkanı Cengiz Şimşek "Girişimci, üretken ve mücadeleci ruha sahip Gaziantep **İSO 500** listesindeki başarısı ile bir kez daha farkını ortaya koymuştur" dedi. Şimşek "Gaziantep'in de içinde yer aldığı bölgemiz büyük bir deprem felaketi yaşadı. Ardından İskenderun limanında çıkan yangın ve Mersin limanında yaşanan sıkıntılar, ihracatı sekteye uğrattı. Yine Ortadoğu pazarlarındaki daralmalar en fazla bölgemizi ilgilendi. Global pazarlarda yaşanan sorunlara ek olarak bölgemizi etkileyen büyük sorunlara rağmen Gaziantep hız kesmedi. Üretim, istihdam ve ihracat gerilemek bir yana daha da arttı. Bu başarıya takdire şayandır" ifadesini kullandı.